

i fast Ejendom. Som Ordfører for Venstre fremsatte I. A. Hansen nogle Udtalelser i en Betænkning fra 27. Oktober 1860, som jeg mener har blivende Værdi og Betydning. Han siger deri — jeg haaber, den højterede Formand vil give mig Tilladelse til at læse nogle faa Linier op: „Det kan vistnok fra Statens Side betragtet vække Betænkkelighed at give Rentefoden fri for Udlaan i faste Ejendomme og derved gøre de nuværende Ejeres Stilling lige saa usikker som deres, der daglig beskæftige sig med det større Pengemarked, hvor Coursens Stigen og Falden pludselig kan indvirke paa Omsetningsforholdene og i en Hast tilintetgøre Frugten af manges Virksomhed.“ Og videre siger han: „Den 4 pCt. Rentes Hævd i Folkemeningen er maaske mere end noget Andet Grunden til den almindelige Velstand. Den vilde man efter vor Mening fortrænge, hvis man ophæver den bundne Rentefod.“ I denne Udtalelse maa jeg være enig med I. A. Hansen, og jeg maa derfor være ganske uenig med den ærede foregaaende Taler, naar han udtrykte den Mening, at det havde i og for sig ikke nogen Betydning, om man havde bunden Rentefod for Udlaan i fast Ejendom, thi deraf vilde ikke følge noget; hvis man ikke vilde give den højere Rente, saa kunde man ingen Laan faa. Det har haft den allerstørste Betydning for Rentefodens Størrelse her i Landet, at den ved Lovgivningen har været bundet til 4 pCt. ved Udlaan i fast Ejendom. Det har heldigvis været saadan her i Danmark, den Gang Kreditforeningerne endnu ikke havde overtaget saa godt som alle 1ste Prioriteterne sammen med Sparekasserne, men da velhavende Folk udlaante deres Penge direkte til Ejere af faste Ejendomme mod Panteobligation paa 1ste Prioritet, at disse velhavende Folk ansaa det for ufint at tage mere end 4 pCt. Det var en meget udbredt Mening, og det er det, I. A. Hansen gav Udtryk i 1860, og da jeg — ganske vist for snart en lille Menneskealder siden — var Sagfører, havde jeg blandt dem, der bærede mig med deres Tillid i den Egenskab, flere, som udlaante deres Penge mod Pant i fast Ejendom, og som ikke kunde tænke sig at tage mere end 4 pCt. i Rente. Saa den Opfattelse, som I. A. Hansen gav Udtryk i 1860, kan jeg da sige har levet her i Landet indtil Begyndelsen af dette Aarhundrede i hvert Fald, og jeg tror for øvrigt ikke, at den er helt udslættet endnu. Hvis vi gav Rentefoden fri for Laan i fast Ejendom, vilde jo alt dette falde bort. Højres Forsøg paa at faa givet Rentefoden fri, som altsaa

fortsattes fra 1855 lige til 1881, strandede ogsaa paa Venstres Modstand; i 1881 blev der nægtet et saadant Lovforslag Overgang til anden Behandling.

Saa laa Sagen roligt i nogen Tid, men i Samlingen 1894—95 blev den taget op fra den anden Side, idet det moderate Venstre fremførte Forslag om at faa den bundne Rentefod nedsat fra 4 til $3\frac{1}{2}$ pCt. for Udlaan i fast Ejendom. Det var saa langt fra, at Venstre nu vilde vige for Højres Angreb paa den bundne Rentefod, at tværtimod selv det moderate Venstre nu rykkede frem og vilde have den bundne Rentefod ikke alene opretholdt, men sat ned. Dette Forslag vandt ikke almindelig Tilslutning, og Reformpartiet fremsatte da i 1895—96 et Forslag om, at Rentefoden vedblivende skulde være 4 pCt. for Udlaan i fast Ejendom, men de Midler, hvis Udlaan skulde finde Sted efter Reglerne i Lov af 29. Marts 1869, det vil sige umyndiges Midler og Midler, der var under offentlig Bestyrelse eller under offentligt Tilsyn, som Fideikommismidler, Stiftelsesmidler og mange andre Kapitaler, skulde udlaanes i fast Ejendom til en lavere Rente end 4 pCt.

Dette Lovforslag blev aldrig gennemført, men Venstrereformpartiet fortsatte sin Kamp for en lav bunden Rentefod, idet dette Partis Fører, Hr. J. C. Christensen, og Repræsentanten for Sorø-Kredsen, Hr. Poul Christensen, Aar paa Aar her i Rigsdagen arbejdede for, at Renten for Sorø Akademis og Kommunitetets Midler ikke alene skulde være bunden som Renten af alt andet Udlaan i fast Ejendom, men at den ogsaa skulde være under 4 pCt. Heller ikke dette førte ganske vist til noget Resultat, Rentefoden blev ved at være de 4 pCt., men jeg hævder, at Venstres Holdning i det hele har bevirket, at man stedse, som jeg før sagde, har anset det for mindre fint at tage mere end 4 pCt. i Rente for Udlaan af private Midler paa 1ste Prioritet i fast Ejendom.

Saa kommer vi frem til den ekstraordinære Periode efter Krigen. Da der bliver Bolignød, faar vi ind i Boliglovgivningen en Lejlighedsbestemmelse om, at Indenrigsministeriet eller endogsaa Retsskriveren skal kunne give Tilladelse til at tage højere Rente for Udlaan i fast Ejendom end 6 pCt. Det er et Eksempel paa den uheldige Form for Lovgivning, som vi saa ofte gør osskyldige i. Her løser vi lejlighedsvis for nogle Aar paa en Boliglov Spørgsmaalet om Udlaan i fast Ejendom og giver den hidtil gældende Bestemmelse en noget forandret Skikkelse. Det skulde kun gælde en kort Række Aar, men det er senere gentagne Gange blevet